

Kaip laiku pastebėti mokymosi sunkumus?

Su džiaugsmu tėveliai palydi savo pirmokėlį į mokyklą, kur prasideda naujas jo gyvenimo etapas, kupinas įvairiausių išbandymų. Kiekvieno galvoje kirba mintis, kaip seksis? Ar susiras klasėje draugų? Ar nekils problemų mokantis skaityti, rašyti, skaičiuoti?

Dažnas vaikas per pakankamai ilgą mokyklinio gyvenimo laikotarpį susiduria su didesnėmis ar mažesnėmis mokymosi problemomis. Tuomet tėvams kyla nemažai klausimų, kodėl mano vaikas vis dar neskaito ar rašydamas daro begalę klaidų, kodėl nesupranta tekstinio uždavinio, o vietoj 9 mato 6, kodėl dalį informacijos tiesiog pamiršta ar jos tarsi negirdi... Neskubėkite visko suversti tinginiavimui. Mokymosi nesėkmių priežastys gali būti labai įvairios, ne maža jų dalis gali būti sąlygotos įvairių sutrikimų.

Vaikai, turintys ryškesnius sutrikimus (klausos, regos, judesio ir padėties, intelekto ir kt.), gana anksti pastebimi, todėl laiku gauna tinkamą pagalbą ir kryptingą ugdymą. Paprastai pavėluotai susirūpinama vaikais, turinčiais nežymius sutrikimus, nes pastarieji dažniausiai išryškėja tik pradėjus lankyti mokyklą. Didelę dalį vaikų, turinčių mokymosi sunkumų, sudaro vaikai, kurių mažas pažangumas, sąlygotas specifinių pažinimo procesų sutrikimų, sukeliančių mokymosi (skaitymo, rašymo, matematikos) sutrikimus.

Dėl patiriamų mokymosi sunkumų, mokinukai dažniausiai nebenori eiti į mokyklą. Atrodo, kas čia tokio... Tačiau vaikas, patyręs, jog jam sunkiau sekasi nei bendraklasiams, ima nerimauti, bijoti, galiausiai nepasitiki savo jėgomis ir įdėtų pastangų verte. Tą veiklą, kuri jam nesiseka, vaikas apskritai atmeta, teigia, kad jam tai neįdomu, nepatinka ir pan. Taip jis ginasi nuo kylančio bejėgiškumo jausmo.

Ypač svarbu laiku pastebėti pirmokų mokymosi sunkumus ir negalvoti, kad gal po metų vaikas „susiprotės“ ir viskas pasikeis.

Kada reikėtų susirūpinti?

Kai:

- Ganėtinai ilgai neišmoksta skaityti.
- Skaitydamas nuolat praleidžia raides, skiemenis, žodžius.
- Sunkiai supranta perskaitytų žodžių prasmę.
- Puikiai nurašo žodžius, tačiau rašydamas juos iš klausos, daro daug klaidų.
- Rašydamas diktantą nuolat daro tas pačias klaidas - praleidžia raides, keičia jas kitomis, sujungia žodžius ir pan.
- Painioja savo forma panašias raides.
- Jei per 3-4 mėn. nesusiformuoja skaičiaus sąvoka.
- Nesuvokia tekstinių uždavinių.
- Labai lėtas veiklos tempas.
- Per daug impulsyvus, judrus, nesugeba sukcentruoti dėmesio į vieną veiklą.

Jeigu laiku nebus suteikiama pagalba, vaikas gali:

- **Išgyventi depresiją** (visų šalinasi, visko vengia, nemato perspektyvos, tampa apatiški).
- **Nepasitiki savimi, žemai save vertina** (“vis vien neišmoksiu”, “aš negaliu”).
- **Asocialiai elgiasi** (nemandagūs, grubūs su tėvais, mokytojais, nenoriai lanko mokyklą, bėga iš pamokų).
- **Išgyventi nerimą ir depresiją** (bijo mokytojos, tėvų, vengia eiti į mokyklą, žinodamas, kad bus kontroliniai darbai).
- **Skūstis somatiniais sutrikimais** (skauda galvą, pilvą, pykina, net vemia rytais (kai reikia eiti į mokyklą)).

KAIP PADĖTI VAIKUI?

- Neskubėkite vaiko kritikuoti, kaltinti, bausti. Pasikalbėkite su juo. Paklauskite, ar jis mano, jog turi mokymosi problemų?
- Bendraukite su mokytoju. Išsiaiškinkite, ar jis mato tas pačias problemas kaip ir jūs. Priimkite bendrus sprendimus siekiant įveikti kilusių sunkumų priežastis.

GALI BŪTI REIKALINGAS SPECIALUSIS UGDYMAS(IS)

Specialiųjų ugdymo(si) poreikių Įvertinimo ir Specialiojo ugdymo(si) ir(ar) Švietimo pagalbos skyrimo tvarka:

Pirmas žingsnis

Kai iškyla mokinio ugdymo sunkumų ir (ar) mokinio pasiekimai neatitinka bendrosiose programose numatyto patenkinamo pasiekimų lygio, mokytojas pildo anketą ir kreipiasi į mokyklos Vaiko gerovės komisiją.

Antras žingsnis

Vaiko gerovės komisija, gavusi tėvų sutikimą, atlieka pirminį Įvertinimą, kurį sudaro pedagoginis, psichologinis, socialinis mokinio įvertinimas. Komisija gali paprašyti tėvų pateikti mokinio sveikatos būklės įvertinimo dokumentus.

Trečias žingsnis

Komisija, nustčiusi mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių lygį, skiria Švietimo pagalbą (logopedo, psichologo, socialinio pedagogo pagalba) arba, iškėlusį prielaidą, kad mokiniui reikia skirti Specialųjį ugdymą(si) (pritaikyti, individualizuoti bendrąsias programas ir(ar) skirti specialiojo pedagogo pagalbą), gavusi tėvų sutikimą, kreipiasi į Pedagoginę psichologinę tarnybą dėl išsamesnio Įvertinimo.

Ketvirtas žingsnis

Pedagoginė psichologinė tarnyba atlieka kompleksinį Įvertinimą, nustato specialiųjų ugdymosi poreikių lygį ir skiria specialųjį ugdymą(si) ir (ar) Švietimo pagalbą. Tėvams sutikus, įforminamas specialusis ugdymasis.

Tėvams (globėjams, rūpintojams) atsisakius specialiojo ugdymo(si) ir (ar) Švietimo pagalbos teikimo jų vaikui, teikimas nutraukiamas pateikus mokyklos vadovui prašymą raštu. Prašymas turi būti pateikiamas iki einamųjų metų rugsėjo 1 dienos.

Parengė Jurbarko ŠC PPT specialioji pedagogė Aušra Mockienė

Naudota literatūra:

1. MONKEVIČIENĖ, O. Kodėl nemiela mokykla? Vadovas mokytojams, dirbantiems su mokymosi sunkumų turinčiais vaikais. Vilnius: Leidyklos centras, 1995.
2. ARENDS, R.I. Mokomės mokyti. Vilnius: Margi raštai, 1998.
3. Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu pedagoginiu aspektais įvertinimo ir specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašas (2011 m. rugsėjo 30 d., Nr. V-1775).